

Tieliikenteen tavarankuljetukset 2020

2020

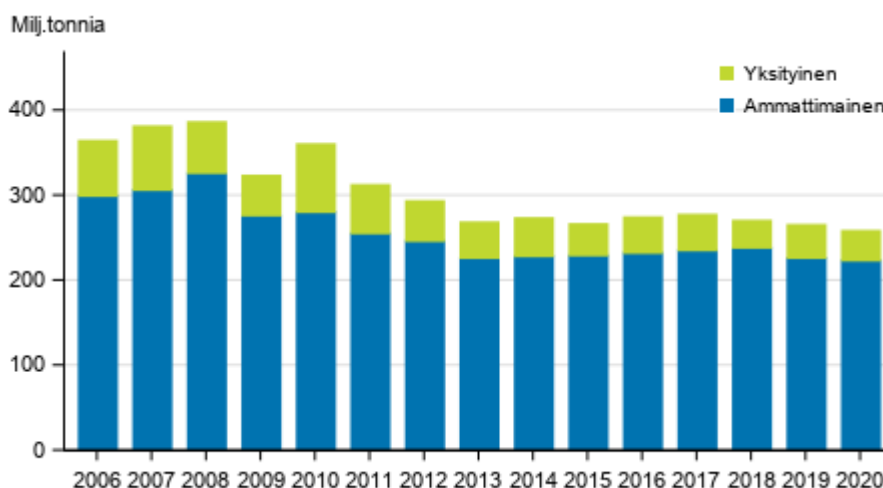
Kuorma-autoilla kuljetettiin tavaroita vuonna 2020 hieman edellisvuotta vähemmän

Vuonna 2020 kuorma-autoilla kuljetettiin tavaroita koti- ja ulkomaan liikenteessä tonneina mitattuna 3 prosenttia vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Kuljetussuorite puolestaan kasvoi 3 prosenttia. Tiedot ilmenevät Tilastokeskuksen laatimasta Tieliikenteen tavarankuljetukset -tilastosta.

Kotimaan liikenne

Kuorma-autoilla kuljetettiin tavaroita vuonna 2020 kotimaan liikenteessä yhteensä 259 miljoonaa tonnia, mikä oli 3 prosenttia vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Kuljetusmatkoja ajettiin yhteensä 1,8 miljardia kilometriä, mikä oli 4 prosenttia vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Kuljetussuoritetta kertyi lähes 28 miljardia tonnikipometriä, mikä oli 4 prosenttia enemmän kuin edeltävänä vuonna. Tonnikipometri kuvaa kuljetustyön määrää ja se lasketaan matkoittain tonneina ilmoitetun tavarain painon ja kilometreinä ilmoitetun kuljetusmatkan tulona.

Kuorma-autojen tavarankuljetukset kotimaan liikenteessä vuosittain

Ammattimaisen eli luvanvaraisen liikenteen osuus oli kaikista kuljetettujen tavaroiden tonneista 86 prosenttia ja kuljetussuoritteesta 96 prosenttia. Luvanvaraisen liikenteen osuus kasvoi hieman molempien suoritteiden kohdalla vuoteen 2019 verrattuna.

Täysperävaunuyhdistelmien kuljetussuorite kasvanut selvästi

Kuorma-autotyypeittäin tarkasteltuna vuonna 2020 kuorma-autoilla ilman perävaunua kuljetettiin 11 prosenttia vähemmän ja puoliperävaunuyhdistelmillä 6 prosenttia vähemmän tavaraa kuin edeltävänä vuonna. Kuljetussuorite laski kuorma-autoilla ilman perävaunua 21 prosenttia ja puoliperävaunuyhdistelmillä 2 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Täysperävaunuyhdistelmillä kuljetettu tavaramäärä puolestaan kasvoi 2 prosenttia ja kuljetussuorite 9 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna.

Täysperävaunuyhdistelmien käyttö tavarankuljetuksessa kasvoi vuosina 2014–2016. Kasvu vaihtui loivaksi laskusuunnaksi vuosien 2017–2019 ajaksi, kunnes vuonna 2020 kasvoi jälleen. Vuonna 2020 59 prosenttia tavarasta ja 78 prosenttia tonnikilometreistä kuljetettiin täysperävaunuyhdistelmillä, kun taas vuonna 2019 vastaavat osuudet olivat tonneissa 57 ja tonnikilometreissä 74 prosenttia.

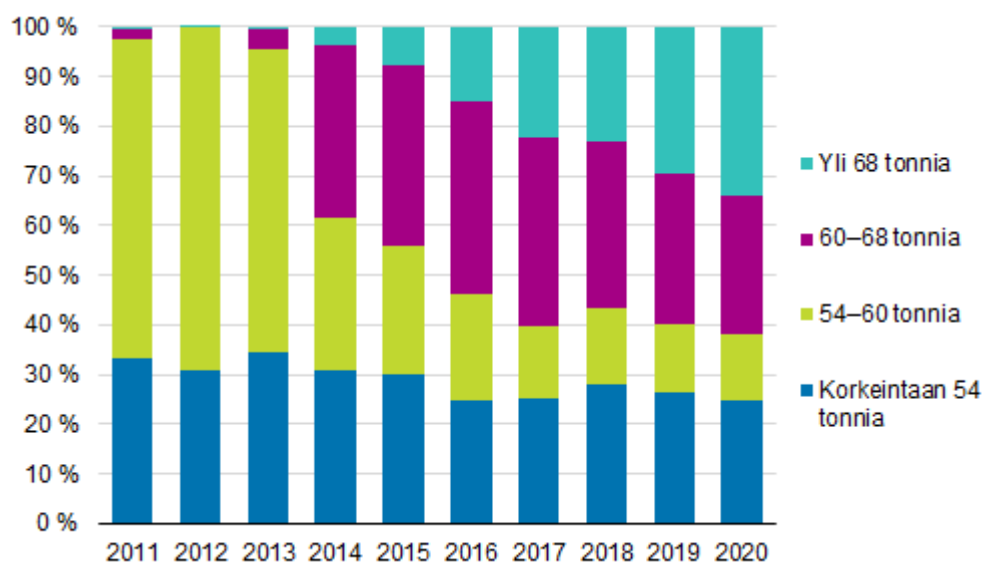
Kuorma-autojen ilman perävaunua suhteellinen osuus tavarankuljetuksesta on laskenut huomattavasti 2010-luvulla. Vuonna 2018 kuljetetun tavaramäärän osuus kuitenkin kasvoi kaksi prosenttiyksikköä. 2019 osuus laski kahdella prosenttiyksiköllä takaisin vuoden 2017 tasoon ja vuonna 2020 osuus laski edelleen kahdella prosenttiyksiköllä. Puoliperävaunuyhdistelmien käyttö suhteessa muihin ajoneuvotyyppeihin on pysynyt vuodesta 2011 lähtien suunnilleen samana.

Yli 68 tonnin yhdistelmillä kuljetettiin yli neljännes koko vuoden tavaramäärästä

Vuonna 2020 kokonaispainoluokaltaan yli 68 tonnia painavat kuorma-autot kuljettivat 70 miljoonaa tonnia tavaraa, mikä oli 27 prosenttia koko kuljetetusta tavaramäärästä. Osuus on kasvanut tasaisesti vuoden 2013 lopulla voimaan tulleen ajoneuvoyhdistelmien massoja ja mittoja koskeneen käyttöasetuksen myötä.

Kun kuorma-autot ryhmitellään suurimman sallitun kokonaispainon mukaan enintään 54, yli 54–60, yli 60–68 ja yli 68 tonnia painaviin kuorma-autoihin, oli ryhmien osuudet kuljetetusta tavaramäärästä 42, 11, 20 ja 27 prosenttia ja kuljetussuoritteesta 24, 14, 27 ja 36 prosenttia vuonna 2020. Kokonaispainoluokkien osuudet kuljetussuoritteesta vuosina 2011–2020 on esitetty alla olevassa kuviossa.

Kokonaispainoluokkien osuudet kuljetussuoritteesta 2011–2020

Tavaralajeittain tarkasteltuna soraa ja muita maa-aineksia kuljetettiin teillä eniten vuonna 2020, yhteensä lähes 90 miljoonaa tonnia, mikä oli reilun kolmanneksen kaikista tonneista. Erityyppisten tavaroiden sekakuljetuksista kertyi eniten tonnikipometrejä eli 3,5 miljardia, joka oli 13 prosenttia kaikista tonnikipometreistä.

Keskimääräinen kuljetusmatka vuonna 2020 oli 80 kilometriä, mikä oli yhden kilometrin enemmän kuin edeltävänä vuonna. Maa-aineskuljetusten keskimääräinen kuljetusmatka oli 25 kilometriä ja tukki- ja kuitupuukuljetusten 119 kilometriä. Tyhjien matkojen keskimääräinen kuljetusmatka oli 48 kilometriä, mikä oli hieman enemmän kuin edeltävinä vuosina.

Ulkomaan liikenne

Kuorma-autoilla kuljetettiin tavaroita vuonna 2020 ulkomaan liikenteessä yhteensä 2,9 miljoonaa tonnia, mikä oli yli kolmanneksen vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Ulkomaan liikenteen kuljetussuorite oli yhteensä 1,8 miljardia tonnikipometriä, mikä oli 14 prosenttia vähemmän kuin edeltävänä vuonna.

On huomattava, että tieliikenteen tavarankuljetukset tilastossa seurataan aina tutkimukseen valitun vetoauton suorittamia kuljetuksia tutkimusjaksolla. Otokseen valitulla vetoautolla voi olla tutkimusjakson aikana useampia eri perävaunuja. Jos perävaunuja vedetään esimerkiksi satamaan, mistä ne jatkavat merikuljetuksena ilman vetoautoa, päättyy kuljetuksen seuranta tilastossa tähän.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuorma-autoliikenteen suoritteet kotimaan liikenteessä ajoneuvon käytön mukaan vuonna 2020..5

Liitetaulukko 2. Kuorma-autoliikenteen suoritteet kotimaan liikenteessä ajoneuvotyypin mukaan vuonna 2020.....5

Laatuseloste: Tieliikenteen tavarankuljetukset.....6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuorma-autoliikenteen suoritteet kotimaan liikenteessä ajoneuvon käytön mukaan vuonna 2020

Ajoneuvon käyttö	Tavaramäärä, 1000 t	Liikennesuorite, milj. km	Kuljetussuorite, milj. tkm
Yksityinen	35 066	265	1 245
Ammattimainen	223 990	1 559	26 616
Yhteensä	259 056	1 824	27 861

Liitetaulukko 2. Kuorma-autoliikenteen suoritteet kotimaan liikenteessä ajoneuvotyypin mukaan vuonna 2020

Ajoneuvotyyppi	Tavaramäärä, 1000 t	Liikennesuorite, milj. km	Kuljetussuorite, milj. tkm
Kuorma-auto ilman perävaunua	67 085	600	2 087
Puoliperävaunuyhdistelmä	37 952	289	4 063
Täysperävaunuyhdistelmä	154 018	935	21 711
Yhteensä	259 056	1 824	27 861

Laatuseloste: Tieliikenteen tavarankuljetukset

Tilastotietojen relevanssi

Tieliikenteen tavarankuljetukset on Tilastokeskuksen säännöllisesti tuottama tilasto, joka kuvaa Suomessa rekisteröityjen kuorma-autojen kansallista ja kansainvälistä kuljetustoimintaa. Tilaston tietoja käytetään apuna liikennepoliittisissa päätöksissä sekä tutkimuksissa Suomessa ja Euroopan unionin tasolla.

Tilastoissa ilmoitettu tavaramäärä tarkoittaa kuorma-autoihin lastatun tavarain painoa tonneina. Tonnikilometri kuvaa kuljetustyön määrää ja se lasketaan tavaramäärän ja kuljetusmatkan tulona. Liikennesuorite kuvaa ajettuja kilometrejä.

Tilastokeskus kerää tilaston tiedot otostutkimuksilla Suomessa rekisterissä olevien kuorma-autojen haltijoilta.

Tilasto tuotetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) n:o 70/2012 velvoittamana ja asetuksen edellyttämät tilastotiedot toimitetaan Eurostatin käyttöön. Tilaston tekoa ohjaa tilastolaki.

Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilaston perusjoukon muodostavat Suomessa rekisteröidyt kokonaispainoltaan yli 3,5 tonnin kuorma-autot. Tutkimuksen ulkopuolelle jäävät armeijan ajoneuvot ja sellaiset kuorma-autot, joita ei ole ensisijaisesti tarkoitettu tavarankuljetukseen (esim. museoautot ja erikoisajoneuvot). Ahvenanmaalle rekisteröidyt kuorma-autot eivät ole mukana tilastoinnissa. Tilastoyksikkönä on kuorma-auto.

Tilasto perustuu otostutkimukseen. Otos poimitaan Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien liikenneasioiden rekisteristä. Otos on jaettu kahdeksaan ositteeseen kuorma-auton käytön (yksityinen/luvanvarainen), kuorma-autotyypin ja kokonaispainoluokan mukaan.

On huomattava, että tieliikenteen tavarankuljetukset tilastossa seurataan aina tutkimukseen valitun vetoauton suorittamia kuljetuksia tutkimusjaksolla. Otokseen valitulla vetoautolla voi olla tutkimusjakson aikana useampia eri perävaunuja. Jos perävaunuja vedetään esimerkiksi satamaan, mistä ne jatkavat merikuljetuksena ilman vetoautoa, päättyy kuljetuksen seuranta tilastossa tähän.

Tilaston tiedot kerätään kuorma-autojen haltijoilta sähköisillä kyselylomakkeilla. Lomakkeella kysytään tietoja kuorma-autosta sekä yksityiskohtaisia tietoja kaikista kolmen tai neljän tutkimuspäivän aikana ajetuista matkoista. Tutkimus tehdään neljännesvuosittain ja otoskoko on yhteensä 10 000 kuorma-autoa vuodessa. Neljännesvuosiotos (2500) on allokoitu ositteiden kesken käyttäen Neymanin kiintiöintiä. Tiedot kerätään joka neljänneksellä varsinaisen kyselyn ja kahden uusintakyselyn avulla.

Julkaisussa otoskyselyn tulokset on korotettu tilastollisin menetelmin koskemaan koko otoskehikkoa ja ajallisesti koko neljänestä/vuotta.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilaston tiedot perustuvat otostutkimuksen vastauksina saatuihin kuorma-autojen matkatietoihin tutkimusjaksolta. Otos on painotettu ammattimaisiin varsinaisiin perävaunuyhdistelmiin, koska näiden kuorma-autojen merkitys on suurin kuljetussuoritteiden estimoimisessa.

Kyselyn kokonaisvastausprosentti oli 60 prosenttia vuonna 2020. Tulosten estimoinnissa käytettyjen vastausten osalta vastausprosentti oli 50 prosenttia vuonna 2020.

Vastauksina saadut tiedot tarkistetaan ennen tallennusta tietokantaan. Aineistoon tehdään ennen tulosten tuottamista loogisuustarkastukset, joiden perusteella virheelliset tapaukset korjataan.

Julkaisutaulukoiden pienempien luokkien tiedot, kuten esimerkiksi vaaralliset aineet, ovat ainoastaan suuntaa antavia.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Kotimaan tieliikenteen tavarankuljetustilasto tuotetaan neljännesvuosittain ja tulokset julkaistaan noin 12 viikkoa tutkimusjakson päättymisen jälkeen Tilastokeskuksen kotisivuilla. Ulkomaan tieliikenteen suoritteet julkaistaan ainoastaan edellä mainittujen vuositietojen yhteydessä.

Tilastossa esitettävät tiedot ovat lopullisia.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Uusimmat neljännesvuosittaiset tiedot ovat nähtävissä tiedotteen julkistamispäivänä Tilastokeskuksen kotisivuilla. Tilaston tietoja on myös nähtävissä Tilastokeskuksen Statfin-tilaukkipalvelussa.

Vuositiedot julkaistaan Tieliikenteen tavarankuljetukset -tilaston julkaisussa huhtikuun puolivälissä Tilastokeskuksen kotisivuilla.

Kotimaan tieliikenteen tavarankuljetukset yksikköaineisto on julkaistu tutkimuskäyttöä varten Tilastokeskuksen tutkimusaineistokatalogissa. Tilastoaineistosta voidaan toimeksiannosta tehdä myös erillisselvityksiä.

Tilastoinnissa käytetty alue-, tavaralaji-, ADR- ja kuormatyypiluokitus on nähtävissä Tilastokeskuksen luokituspalvelussa. Muita tilaston tuotannossa käytettäviä metatietoja on saatavissa Tilastokeskuksen Liikenne ja matkailu -vastuualueelta.

Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilastokeskus on tuottanut Kotimaan tieliikenteen tavarankuljetustilastoa vuodesta 1995 lähtien. Tieliikenteen tavarankuljetukset -tilaston menetelmä on muuttunut vuoden 2011 alusta sekä koti- että ulkomaan liikenteen osalta. Vuosien 2001–2010 kotimaan liikenteen tiedot on laskettu uudelleen uutta menetelmää käyttäen. Tiedot eivät ole vertailukelpoisia edellisellä menetelmällä laskettuihin, aikaisemmin julkistettuihin tietoihin.

Tilaston tiedot ovat vertailukelpoisia muiden EU-maiden vastaaviin tilastoihin.

Tilastokeskuksen tavarankuljetustilasto ei ole vertailukelpoinen Tiehallinnon (nykyisin Väylävirasto) vuosina 1980-1994 tuottaman tavarankuljetustilaston kanssa.

Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastokeskuksen Tieliikenteen tavarankuljetukset -tilasto on ainoa säännöllisesti tehtävä selvitys kotimaan tieliikenteen tavarankuljetuksista. Väylävirasto mittaa tieverkolla raskaan liikenteen liikennesuoritetta säännöllisesti, mutta Väyläviraston tilastoinnissa ovat mukana linja-autot, ulkomaiset kuorma-autot sekä tavarankuljetukseen soveltumattomat kuorma-autot, jotka jäävät Tilastokeskuksen käyttämän otoskehikon ulkopuolelle. Tästä syystä Väyläviraston ilmoittama raskaan liikenteen liikennesuorite on suurempi kuin Tilastokeskuksen ilmoittama.

Lisätietoja

Jukka Tuominen 029 551 3635
Vastaava osastopäällikkö:
Hannele Orjala

liikenne.matkailu@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Lähde: Tieliikenteen tavarankuljetukset 2020, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute